

KONTAKTGRANULOM

Allmän beskrivning

Du har en inflammatorisk svullnad i bakre delen av struphuvudet i nivå med stämbandets. Stämbandets bakre del består av slemhinna och brosk, i motsats till den främre röstbildande delen där vävnaden är genomgående mjuk. Granulom är oftast ensidiga men kan ibland finnas på båda stämbanden. På grund av dess karakteristiska utseende och speciella lokalisering kan ett granulom nästan alltid identifieras utan vävnadsprovtagning. Förändringar i luftstrupe som betingas av skav från intubations (andnings) tub liknar kontaktgranulom.

Symptom

Eftersom granulomet inte sitter på den röstbildande delen av stämbandets brukar andra symptom än heshet dominera. De vanligaste är obehagkänsla/klumpkänsla i halsen, sveda, ensidig smärta och harklingsbehov. Om rösten är påverkad är den oftast pressad och knarrig. Stora granulom kan leda till att stämbanden inte kan sluta tätt. Då blir rösten hes, klangfattig, läckande och ansträngd.

Förekomst

Ingen vet exakt hur vanligt granulom är. Granulom uppträder oftast hos män i medelåldern, men kan drabba kvinnor. Alla granulompatienter har inte symptom, utan upptäcks som ett bifynd.

Orsaker

Orsakerna till att granulom är okänd men sannolikt handlar det om vävnadens reaktion på mekanisk nötning eller ansträngning (i detta fall röstöveransträngning men även hostning och harkling). Reflux (sura uppstötningar från magsäcken till matstrupen och svalget) kan orsaka hosta och harklingar med nötning av bakre delen av stämbanden. Man vet att reflux är vanligare hos granulompatienter än hos stämbandsfriska. Psykologisk stress och ett röstkrävande yrke kan vara bidragande faktorer.

Utredning/behandling

Stämbandsundersökning ger diagnos. I vissa fall kan sövning och provtagning vara nödvändigt. För att utreda förekomst av reflux görs oftast en 24-timmars pH-mätning. Vid stark misstanke om reflux eller om reflux är säkerställd med mätning ges syrahämmande medicinsk behandling. Bedömning hos logoped och eventuell röstbehandling är vanliga åtgärder om röstfunktionen är ett problem. Det innebär att man lär sig att använda rösten med minsta möjliga ansträngning och därmed avlastar det inflammerade området. Röstbehandling kan också minska beteenden som överdriven hostning och harkling.

En kortare sjukskrivning kan bli nödvändig men är inte regel. Kontaktgranulom läker oftast långsamt. Man får räkna med många månader oavsett vilken behandling som sätts in. Det

Katarina Olofsson, docent, överläkare i foniatri

händer inte sällan att granulomet finns kvar i strupen långt efter det att det slutat att besvära patienten.

Operation av själva granulomet rekommenderas inte som rutinåtgärd. Detta återkommer nästan alltid och tar sedan lika lång eller längre tid på sig att läka som utan operation. I sällsynta fall kan storleken på granulomet förhindra stämbandsslutningen helt eller ge andningsbesvär och då kan operation inte undvikas.